

Pán Kopačka a pán Rezačka

Stanislav Hvozdič

Pán Kopačka a pán Rezačka sedeli v hostinci s názvom: „Márnosť nad márnosť a všetko je márnosť“. Majiteľ hostinca mal obavy, či tento názov nezaváňa extrémizmom a plánoval zmenu názvu. Najprv to mala byť Zlatá hus, ale nakoľko pohostinstvo bolo iba v dvoch malých miestnostiach v suteréne paneláku, tak usúdil, že by to mohlo byť „U malej myšky“. Keď čapoval dve piva pre obidvoch pánov, povedal im o svojom zámere. Pán Kopačka si upil penu z piva a povedal: Štát musí byť dobre zorganizovaný. Najmä slová „márnosť nad márnosť“ podryvajú autoritu štátu. Keby len štátu, doplnil pán Rezačka, ale hlavne autority v štáte. Tie oficiálne, ale aj tie skryté. Joj Feri, pozreli obidvaja na hostinského, ty si tu mal slávne pohostinstvo. Obidvaja páni sa pozreli po stenách, kde vkusne boli na poličkách poukladané malé hrnčeky, vázičky, drobná ľudová keramika tanieriky a umelé kvety. Kedysi tu po stenách boli rozvešané portréty Marxa, Engelsa, Lenina, Stalina, Gotwalda, Zápotockého, Novotného, všetkých potentátov totality. Čestné uznania Hrdina socialistickej práce a iné artefakty bývalého režimu. Hostinský to zvesil v obave, že by to mohlo byť vyhodnotené znalcami ako napomáhanie extrémizmu. Pán Rezačka povedal, chýba tu nejaké písané slovo. Myslíš niečo ako „Na zdravie“ opýtal sa hostinský. Ale nie, niečo ako „Hrdina kapitalistickej práce“. To myslíš nejakého miliardára v hostinci? Zneistel hostinský. Nie, Feri, hrdinovia kapitalistickej práce to sme my. Ty ja on. Všetci ktorí robíme za minimálne mzdy, žijeme z malých penzií, z lásky ku kapitalizmu. Za komunizmu bola urobená jedna expertíza, zaspomínal si pán Rezačka, ktorá zistila, že v rušni by mali byť dvaja rušňovodiči, že to pomáha bezpečnosti železničnej prevádzky. Ale naši rušňovodiči prijali socialistický záväzok, na podnet komunistickej strany, že oni sa zaväzujú riadiť vlak bezpečne, aj keď nebudú dvaja, ale iba jeden. No vidíte, povedal pán Kopačka, aspoň niečo prešlo zo socializmu do kapitalizmu. Taký kapitalistický záväzok, to by bolo niečo. Feri čo povieš také heslo: Bojujeme proti extrémizmu. V našom pohostinstve sa už dlhšiu dobu nikto neopil. Veru, nič nesmie byť ponechané na náhodu. Dokonca, napadlo pána Rezačku, mali by byť vydané kalendáre, kde by na každý deň mala byť centrálny myšlienka ako vodítko do celého dňa. Áno, áno, pán Kopačka si upil z piva a navrhol myšlienku

na pondelok: menšiny náš vzor. Na utorok myšlienka, Soľ nad zlato. To aby si ľudia vážili svoju chudobu. Chudoba cti netratí. Na stredu by mohla byť myšlienka: Dotiaľ chodí džbán po vođu, kým sa nerozbije. To pre oligarchov. Na štvrtok: Kto sa smeje naposledy ten sa smeje najlepšie. To myslíš ako odpoveď oligarchov, opýtal sa pán Rezačka. Fakt zamyslel sa pán Kopačka, to nie je najlepšie. A čo keby každá politická strana dala na každý deň nejaké heslo. Zamiešal sa hostinský. Hm, to by týždeň musel mať viac ako sto dní. Toľko ich je. Ale ja myslím len tie čo by prešli do parlamentu. To by si niektorá mala dať do volebného programu. Len ako zvýšiť volebnú účasť. A vieš čo, obrátil sa pán Kopačka na hostinského: Pohostinstvá by mali byť tak rozložené, ako volebné miestnosti. Dôrazne sa pozrel na pána Rezačku, ktorý ako sa zadalo nerozumel. Áno pokračoval pán Kopačka, volebné miestnosti sú vybraté tak aby boli relatívne rovnako vzdialené od spádových ulíc volebného okrsku. To by sa týkalo aj pohostinstiev. Každý by mal k pohostinstvu relatívne rovnako ďaleko. Okrem toho by sa ľudia naučili na toto miesto chodiť. Volá sa to podmienený reflex. Ja viem, ja viem hovoril hostinský, iba žiadne mena, bol to Rus Pavlov čo s tým prišiel. Mohli by nás označiť za Rusofila. Len nie mená. Okrem toho by sa takto regulovať aj počet pohostinstiev. Aha, došlo pánu Rezačkovi. To by bola racionalizácia. A nemalo by ostať len pri pohostinstvách a volebných miestnostiach, chcel pán Rezačka ukázať, že mu záleží na verejných veciach. Aj policajné stanice by mali byť rozmiestnené podľa volebných miestností. Hej, pán Kopačka si spomenul na svoj zaplombovaný zub a dodal, aj zubári majú spádové ulice. To by bolo krásne, sníval pán Rezačka, upijúc si z piva, ak by všetky služby boli pohromade. To by sa aj ľahšie robila štatistika, zamyslel sa pán Kopačka a usrkol si z piva. Bolo by jasné ktoré spádové ulice chodia voliť, či to nie je vo vzťahu k návšteve u zubára, alebo dokonca ako to súvisí s návštevou policajnej stanice. Taká štatistika to je viac ako astrológia. Nastalo ticho. Len vrava v pohostinstve ako mrak z ktorého nebude pršať stála nad tým tichom. Pán Kopačka dopil pivo a povedal, to je geniálne. Ak niekoho predvedú na políciu to je v zázname, ale ak niekto príde na políciu sám od seba, len tak čosi povedať, tak mimochodom, to môže byť prejavom občianskej statočnosti. Takí občania sú skromní, oni sa zrieknu záznamu o svojej návšteve. Súhlasím povedal pán Rezačka a objednal dve piva. To je aj také porekadlo, povedal zamyslene, kamarátiť sa s farárom a policajtom je to isté. Farár patrí Pánu Bohu a Policajt štátu.

A komu patríme my dvaja smutne povedal pán Rezačka. A koľko nás takých je. My nikomu nepatríme. Byť takou menšinou, to by sme mali starostlivosť z každej strany, neziskovky, štát, ale tak? O nás občanov a bezdomovcov nemá nikto záujem. Nie je dôležité koľko je poriadnych ľudí, ale dôležité je koľko je extrémistov. Tí musia byť spočítaní. No veď, povedal pán Kopačka, začína to všetko voľbami. Tie to môžu zmeniť. Tam kde sa chodí voliť by bolo centrum. A myslíte si váhavo sa opýtal pán Rezačka, aj zdravotníctvo by malo byť v takom centre blízko volebných miestností? Celkom určite. Ale psychiatrie by mohli znevážiť takéto miesto. Štatistika by to vyriešila povedal pán Kopačka. Ak by sa ukázalo, zápalisto hovoril pán Kopačka, že návštevnosť psychiatrie je početnejšia ako návštevnosť vo volebných miestnostiach v čase volieb, tak by sa zvažilo, či tieto ambulancie byť nemohli byť priamo v budovách polície. To by mohlo odpudzovať simulantov. Pán Kopačka rozvádzal myšlienku. Také množstvo pacientov by mohlo vykonať nejaké extrémistické činy a tak by boli zároveň pod dohľadom. Pán Rezačka si poopravil kravatu a povedal, hm a nedalo by sa to potom aj zneužiť? Ako prosím vás, opýtal sa začudovane pán Kopačka? No, že by politická moc mohla donútiť policajtov, aby robili diagnózy a psychiatrov, aby robili policajtov. Každý politický oponent by to mal potom veľmi ťažké. Pán Kopačka sa zamyslel a povedal, také riziko tu je, ale riziko patrí ku kapitalizmu. Pán Rezačka po štvrtom pive povedal, ako by to naozaj dopadlo, to je vo hviezdach. Predstavte si, pri každom volebnom centre jedno observatórium, rozvádzal ďalej myšlienku, kde by predpovedali nie len počasie, ale aj volebné výsledky, podnikateľské zámery, riziká. Aj veštiareň by tam mohla byť. A nepoklesla by návštevnosť pohostinstiev, ak by boli v centrách, podľa volebných miestností? Voliť chodí okolo päťdesiat percent ľudí, často menej, s obavou sa opýtal hostinský. Osud pohostinstiev je neistý. Ak ľudia uveria, že piť na zdravie v pohostinstve má efekt, tak prídu. Pán Rezačka povedal, aj tak si myslím, že veľa robí názov pohostinstva. Ja myslím, že nie povedal pán Kopačka aj toto pohostinstvo kým nemalo názov, len steny ovešané portrétmi politikov z totality bolo plné ľudí. A teraz tu chodí tretina. Veru, smutne potvrdil hostinský. Krčma bola vždy plná. To čo tu priťahovalo ľudí bola všeobecná ľudská skúsenosť, že márnosť nad márnosť a všetko je márnosť. Také jednotné poznanie, že aj tí miliardári sú pod zákonom márnosti. Z toho mali všetci veľkú radosť. Bolo to verejné miesto. No a teraz každý musí do vnútorného exilu. Tam si to môžeš myslieť koľko chceš. Tak to vyzerá ako by

tu boli nejaké pohrebné služby. To je rovnaké, akoby ti tu Feri dali názov, ktorý som videl nad bránou cintorína v Liptovskom Jáne, keď som tam bol v kúpeľoch. Dnes ja zajtra ty. Aj v Liptovskom Jáne bola taká krčma, ktovie či ešte je. No, ale povedal pán Kopačka, mám nápad. Čo tak dať ten názov, dnes ja, zajtra ty na volebné miestnosti? Aha upil si čierneho piva pán Rezačka, to by mohlo zvýšiť riziko predčasných parlamentných volieb. To by úrady nepovolili. Viete, márnosť nad márnosť si nikto nevolí, ona si tá márnosť volí nás, v tom sme si rovní a o tom bola tá krčma v Košiciach, kým tam boli tie artefakty pomínuteľnosti moci. To bolo také ľudové múzeum politickej moci. Obidvaja páni sa zhodli na tom, že budú voliť politickú stranu, ktorá bude mať heslo „ Už nikdy do vnútorného exilu. „ Ale ktovie či také heslo bude mať niektorá strana a či potom pôjdu voliť.